

ZWIEDZAMY I ROZMAWIAMY!

Przewodnik dla ciekawskich dzieci :)

Część III. Jak było **dawniej** czyli

GRODZISKO W SOPOCIE

Oprac. Dorota Szubstarska i Kinga Wasila

FUNDACJA FONIA Gdańsk 2022

Projekt realizowany we współpracy z Urzędem Marszałkowskim „Zwiedzamy i rozmawiamy”.

Letnia szkoła komunikacji językowej.

PODRÓŻ W CZASIE

Zapraszamy Cię do podróży. Ale nie musisz się pakować. Nie zabieraj kurtki na deszcz ani plecaka. To nie będzie Ci potrzebne, chociaż jedziemy baaaardzo daleko.

Uwaga! Wsiadamy do...

WEHIKUŁU CZASU!

Ustawiamy zegar – na **1000 lat** do tyłu! Będziemy podróżować w czasie.

Bzzzzzzz! Wskazówki się kręcą i cofają zegar.

Czas się cofa, cofa, cofa... Ajajaj!

Ojej! Gdzie jest miasto? Ulice, domy i samochody? Gdzie zniknął telewizor?
Dlaczego zgasło światło?

W co my jesteśmy ubrani? Dlaczego nie mamy butów?

Gdzie się podział telefon mamy? A gdzie są zabawki i Twój bidon na wodę?

Witaj w świecie dawnych Słowian :)

Zapraszamy do Grodziska.

Dzisiaj zwiedzimy Grodzisko – wioskę ludzi, którzy dawno, dawno temu żyli tu, gdzie my teraz.

W tym miejscu, gdzie teraz jest Grodzisko, ponad 1000 lat temu istniała prawdziwa osada dawnych Słowian.

Teraz możemy zobaczyć ich chaty, zbudowane tak, jak budowano w dawnych czasach, możemy zobaczyć, jak żyli, pracowali i się bawili.

Jak się zachowujemy w Grodzisku?

Jak zawsze, czyli **grzecznie** ;)

- Mówimy spokojnie,
- Słuchamy się rodziców i przewodnika,
- Jesteśmy ostrożni.

DAWNO, DAWNO TEMU...

Słowianie to byli ludzie, którzy **bardzo dawno temu** mieszkali w Polsce. Mieszkali nawet w Sopocie, chociaż wtedy nie wiedzieli, że tak się będzie nazywało to miasto ;)

Tak się zaczyna każda bajka. Ale tym razem to nie będzie bajka. To wszystko wydarzyło się **NAPRAWDĘ!**

Gdzie mieszkali Słowianie?

Słowianie mieszkali w drewnianych chatach.

W środku (w domu!) było ognisko, na którym gotowano jedzenie. To miejsce nazywano „**paleniskiem**”.

W takiej chacie ludzie często mieszkali razem ze zwierzętami – byli oddzieleni tylko małym płotkiem.

palenisko

Jakie dziwne ubrania!

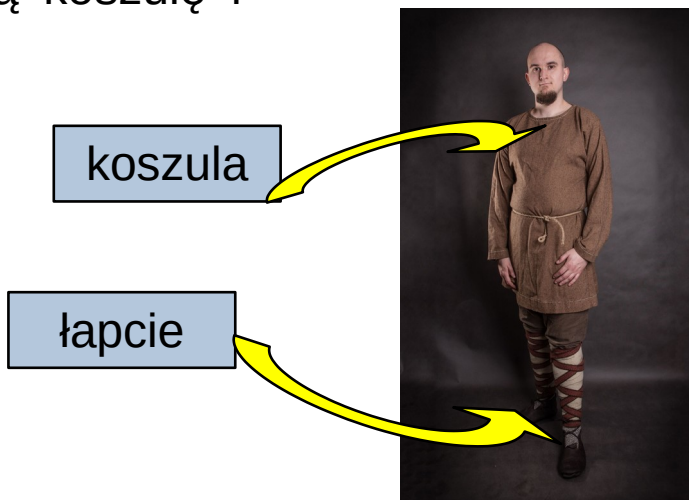
Zdziwiłeś się, że jesteś tak dziwnie ubrany?

Masz na sobie białą, długą koszulę i bose stopy?

Koszula była przewiązana paskiem - skórzanym lub utkanym z kolorowej włóczki („**krajka**”).

Dzieci przeważnie chodziły boso – tak było wygodniej.

Dorośli nosili **łapcie** - czyli buty ze sznurkami, które wiązali wokół nóg.

Tak samo ubrani byli **Słowianie**.

Popatrz!

Skąd wziąć nowe ubranie?

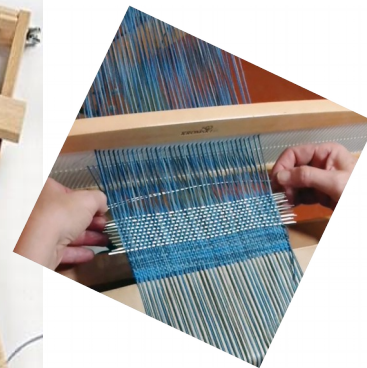

Ubranie się podarło! Ale kłopot!

W dawnych czasach nie było sklepów z ubraniami. Trzeba było je zrobić samemu. Ale jak?

Kobiety tkaly ubrania na **krosnach**. To nie była łatwa praca!

Na **krosnach** można było wyczarować prawdziwe, kolorowe cuda!

Mamo, jestem głodny!

Jedzenie dawnych Słowian było zupełnie inne niż nasze.

Słowianie nie znali popcornu, lodów ani parówek. A co jedli w takim razie?

Lubisz kaszę gryczaną albo jęczmienną? Jeśli nie, to będziesz miał problem, bo to właśnie najczęściej jedli dawni Słowianie.

Oprócz kaszy jedli sery kozie, czasem jajka, warzywa i owoce (nikt nie grymasił!), miód, grzyby i ryby.

Nie znali chleba ani bułek, ale z mąki robili płaskie placki („**podpłomyki**”), które piekli na rozgrzanych kamieniach.

Ile tu pracy!

Kaszę i mąkę robi się ze zbóż.

Najpierw ziarno trzeba zasiać na polu. Z tego ziarna wyrasta **zboże**: pszenica, żyto, jęczmień albo owies.

Zboże ma **kłosa**, a w nich są malutkie ziarenka. Z tych ziaren właśnie robi się mąkę i różne kasze.

Jeśli Słowianin chciał zjeść rybę, to musiał ją sam sobie złowić. A jeśli chciał ją złowić, to musiał wcześniej sam sobie zrobić **sieć**.

Warzywa, owoce, zwierzęta domowe – wszystkim się trzeba było zająć. Dawni Słowianie mieli bardzo dużo pracy!

Mamoooo, gdzie są garnki?

W Twoim domu pewnie wystarczy sięgnąć do szafki i już masz garnek w ręku. Potem wkładamy do niego jedzenie i stawiamy na płycie albo na palniku.

W dawnych czasach to nie było takie proste.

Garnek trzeba było zrobić sobie samemu.

Garnki robiono z **gliny** – czyli masy trochę podobnej do plasteliny. Żeby garnek miał ładny kształt, trzeba go było ulepić na **kole garncarskim**.

Wszystkie dzieci...

...lubią się bawić.

Słowiańskie dzieci też się lubiły bawić. A w co?

Dziewczęta...

...spotykały się z
koleżankami,

...robiły **wianki** z kwiatów i
puszczały je na wodę,

...pomagały w domu.

Chłopcy...

...bawili się
walcząc
mieczami i
strzelając z
łuku,

...grali na
instrumentach,

...pomagali tacie w
żniwach

Ale co to?!

Dziewczynka z mieczem?
Nieee, to raczej nie mogło się
zdarzyć.
Drewniany miecz to była
zabawka dla chłopców – tak jak
łuk i **topór**.

Dziewczynki pewnie bawiły
się lalkami, ale uwaga! –
robiły je same, bo przecież nie
mogły kupić ich w sklepie.

A co my będziemy robić w Grodzisku?

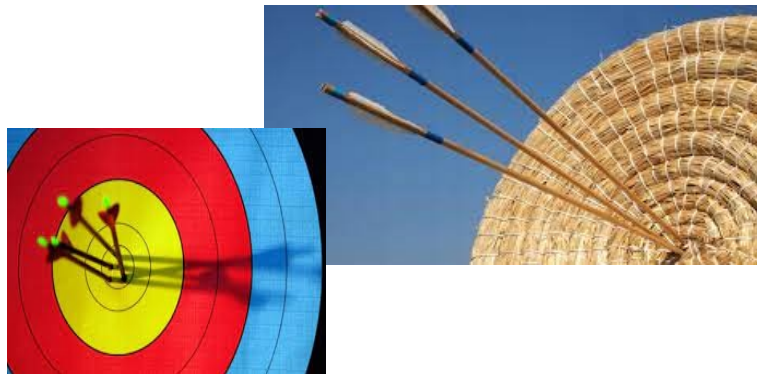

Ulepimy garnek...

Przygotujemy jedzenie na ognisku...

Teraz zamienimy się w małych Słowian.

Będziemy strzelać z łuku...

Meeee, meeee, meeee!

Czyj to głos?

Owcy?

Krowy?

A może to koza?

Tak, to głos **kozy**! Trzeba ją nakarmić. Kozy lubią jeść trawę, siano i warzywa.

W Grodzisku będziemy karmić **kozy**.

Koza jest bardzo ważna – daje mleko, z którego można zrobić dobry ser.

Koniecznie sprawdź!

Zanim wyjdiesz z Grodziska, sprawdź, czy wszystko już zobaczyłeś i czy we wszystkim brałeś udział:

karmienie kóz

lepienie garnków

jedzenie z ogniska

strzelanie z łuku

.....

(może widziałeś coś,
czego nie zobaczył
nikt inny?)